



V Bruselu dne 20.5.2020
COM(2020) 555 final

ZPRÁVA KOMISE

Slovinsko

Zpráva vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie

ZPRÁVA KOMISE

Slovinsko

Zpráva vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie

1. ÚVOD

Dne 20. března 2020 přijala Komise sdělení o aktivaci obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu. Tato doložka stanovená v čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 3, čl. 9 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 nařízení (ES) č. 1466/97 a v čl. 3 odst. 5 a čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1467/97, usnadňuje koordinaci rozpočtových politik v dobách závažného hospodářského útlumu. Komise ve svém sdělení Radě předestřela svůj názor, že vzhledem k očekávanému závažnému hospodářskému útlumu v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 připouští stávající podmínky aktivaci doložky. Hodnocení Komise odsouhlasili dne 23. března 2020 ministři financí členských států. Aktivace obecné únikové doložky umožňuje dočasně se odchýlit od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle, pokud to neohrozí udržitelnost veřejných financí ve střednědobém horizontu. Pokud jde o nápravnou složku, může Rada na doporučení Komise rovněž rozhodnout o přijetí revidované fiskální trajektorie. Obecná úniková doložka nicméně nepozastavuje postupy v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Členským státům dovoluje odchýlit se od rozpočtových požadavků, které by se uplatňovaly za normálních okolností, a Komisi a Radě umožňuje provádět v rámci paktu nezbytná opatření pro koordinaci politik.

Údaje oznámené slovinskými orgány dne 31. března 2020 a následně potvrzené Eurostatem¹ ukazují, že v roce 2019 dosáhlo Slovinsko přebytku veřejných financí ve výši 0,5 % HDP, zatímco hrubý veřejný dluh činil 66,1 % HDP. Podle programu stability z roku 2020 plánuje Slovinsko v roce 2020 schodek ve výši 8,1 % HDP a dluh ve výši 82,4 % HDP.

Plánovaný schodek na rok 2020 dokazuje zjevnou existenci nadměrného schodku, jak je stanoven v Paktu o stabilitě a růstu.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem proto Komise vypracovala tuto zprávu, v níž analyzuje, jak Slovinsko plní kritéria schodku a dluhu stanovená ve Smlouvě. Bere v úvahu všechny rozhodující faktory a věnuje náležitou pozornost velkému hospodářskému otřesu v důsledku pandemie COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

Tabulka 1. Schodek veřejných financí a veřejný dluh (v % HDP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Kritérium schodku	Saldo veřejných financí	-1,9	0,0	0,7	0,5	-7,2	-2,1
Kritérium dluhu	Hrubý veřejný dluh	78,7	74,1	70,4	66,1	83,7	79,9
	Rozdíl oproti doporučené hodnotě pro snižování dluhu				-6,8	2,8	-2,8
	Změna strukturálního rozpočtového salda	0,4	0,6	-0,2			
	Požadovaná MLSA	-1,1	-2,1	-6,2			

Pozn.: MLSA odkazuje na minimální lineární strukturální korekci.

Zdroj: Eurostat, prognóza Komise z jara 2020.

2. KRITÉRIUM SCHODKU

Na základě programu stability z roku 2020 se plánuje, že v roce 2020 schodek veřejných financí Slovinska dosáhne 8,1 % HDP, což je nad referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě, a nikoli na úrovni, která by se jí blížila. Zvýšení schodku odráží plánovaný stimul ve výši 4,4 % HDP a dopady hospodářského poklesu.

Plánované překročení referenční hodnoty stanovené ve Smlouvě, k němuž má dojít v roce 2020, je výjimečné, neboť vyplývá ze závažného hospodářského útlumu. S ohledem na dopad pandemie COVID-19 předpokládá prognóza Komise z jara 2020 v roce 2020 pokles růstu reálného HDP o 7,0 %.

Plánované překročení referenční hodnoty podle Smlouvy by bylo dočasné na základě prognózy Komise z jara 2020, která předpokládá, že schodek veřejných financí klesne v roce 2021 pod 3 % HDP. Tyto odhady však doprovází výjimečně vysoký stupeň nejistoty.

Stručně řečeno, plánovaný schodek v roce 2020 je nad referenční hodnotou 3 % HDP uvedenou ve Smlouvě, a nikoli blízko ní. Plánované překročení referenční hodnoty je podle definice ve Smlouvě a Paktu o stabilitě a růstu považováno za výjimečné a v současnosti je ze své povahy považováno za dočasné. Z analýzy tedy vyplývá, že kritérium schodku podle definice ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/97 zjevně není splněno.

3. KRITÉRIUM DLUHU

Poměr veřejného dluhu k HDP se z 70,4 % HDP v roce 2018 snížil v roce 2019 na 66,1 % HDP. Pokles tohoto poměru byl způsoben především primárním přebytkem, účinkem jmenovatele plynoucího z rostoucího nominálního HDP a negativní vnitřní dynamikou dluhu.

Z oznámených údajů vyplývá, že Slovinsko v roce 2019 splnilo doporučenou hodnotu pro snižování dluhu, neboť rozdíl oproti referenční hodnotě je 6,8 % HDP.

Z analýzy tedy vyplývá, že kritérium dluhu je na základě výsledných údajů z roku 2019 splněno.

4. ROZHODUJÍCÍ FAKTORY

V čl. 126 odst. 3 Smlouvy se stanoví, že nesplňuje-li členský stát požadavky podle jednoho nebo žádného z těchto kritérií, Komise vypracuje zprávu. Uvedená zpráva rovněž „přihlédne k tomu, zda schodek veřejných financí překračuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé hospodářské a rozpočtové pozice členského státu“.

Tyto faktory jsou dále upřesněny v čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 1467/97, který rovněž stanoví, že je třeba věnovat patřičnou pozornost „všem ostatním faktorům, které jsou podle názoru dotčeného členského státu rozhodující pro celkové posouzení souladu s kritérii schodku a dluhu a které členský stát sdělil Radě a Komisi“.

Pokud jde o soulad s kritériem schodku v roce 2020, tyto rozhodující faktory nelze v postupu vedoucím k rozhodnutí o existenci nadměrného schodku na základě kritéria schodku v případě Slovinska zohlednit, protože jak je stanoveno v čl. 2 odst. 4 nařízení (ES) č. 1467/97, poměr veřejného dluhu k HDP překračuje referenční hodnotu 60 % a nejsou splněny dvě současně platné podmínky, totiž že schodek veřejných financí zůstává blízko referenční hodnotě a její překročení je dočasné.

V současné situaci je dalším klíčovým faktorem, který je třeba vzít v roce 2020 v úvahu, hospodářský dopad pandemie COVID-19, která velmi výrazně ovlivňuje rozpočtovou situaci a vede k vysoce nejistému výhledu. Pandemie rovněž vedla k aktivaci obecné únikové doložky.

4.1. Pandemie COVID-19

Pandemie COVID-19 zapříčinila velký hospodářský otřes, který má v celé Evropské unii výrazný negativní dopad. Důsledky pro růst HDP budou záviset na době trvání pandemie i na tom, jaká opatření budou přijata orgány jednotlivých členských států a na evropské i celosvětové úrovni ke zpomalení jejího šíření, ochraně výrobních kapacit a podpoře agregátní poptávky. Členské státy již přijaly nebo právě přijímají rozpočtová opatření ke zvýšení kapacity systémů zdravotní péče a k poskytování pomoci obzvláště zasaženým jednotlivcům a odvětvím. Byla rovněž přijata významná opatření na podporu likvidity a další záruky. Na základě podrobnějších informací posoudí příslušné statistické úřady, zda mají tato opatření bezprostřední dopad na saldo veřejných financí, či nikoli. Tato opatření přispějí spolu s poklesem ekonomické aktivity k podstatně vyšším schodkům veřejných financí a zadlužení.

4.2 Střednědobá hospodářská situace

Slovinská ekonomika vzrostla v roce 2019 o 2,4 %. Zaměstnanost stále rostla a v posledním čtvrtletí dosáhla nezaměstnanost velmi nízké míry 4,0 %. I přes zmírnění růstu na konci roku Slovinsko vstoupilo do této krize v relativně silné pozici.

V roce 2020 se na základě prognózy Komise z jara 2020 očekává, že ekonomika klesne přibližně o 7 %. Očekává se, že ekonomická aktivita v druhé polovině roku 2020 znovu vzroste díky silným politickým opatřením přijatým na podporu zaměstnanosti a na zmírnění nižších příjmů pro domácnosti a podniky postižené během hospodářského útlumu. V roce

2021 by měl růst dosáhnout 6,7 %. Výhled na nejbližší období zahrnuje mimořádný stupeň nejistoty, pokud jde o dobu trvání pandemie i její hospodářský dopad. Při posuzování toho, zda Slovinsko v roce 2020 splní kritérium schodku, se jedná o zmírňující faktor.

4.3 Střednědobá rozpočtová situace

Celkový přebytek se z 0,7 % HDP v roce 2018 snížil v roce 2019 na 0,5 % HDP.

Dne 13. července 2018 bylo Slovinsku doporučeno, aby zajistilo, že nominální míra růstu primárních výdajů vládních institucí po odečtení diskrečních opatření na straně příjmů a jednorázových výdajů v roce 2019 nepřekročí 3,1 % („výdajové kritérium“), což odpovídá strukturální korekci ve výši 0,65 % HDP². Celkové posouzení ukazuje na závažnou odchylku od doporučeného postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle v roce 2019 a v letech 2018–2019 dohromady.

Program stability obsahuje informace o podstatných opatřeních ke zvládnutí pandemie a podpoře hospodářství. Odhaduje dopad uvedených opatření přímé podpory na rozpočet v roce 2020 na 4,4 % HDP.

Fiskální projekce obsažené v prognóze Komise z jara 2020 a v programu stability z roku 2020 provází vysoká míra nejistoty.

4.4 Střednědobý stav veřejného dluhu

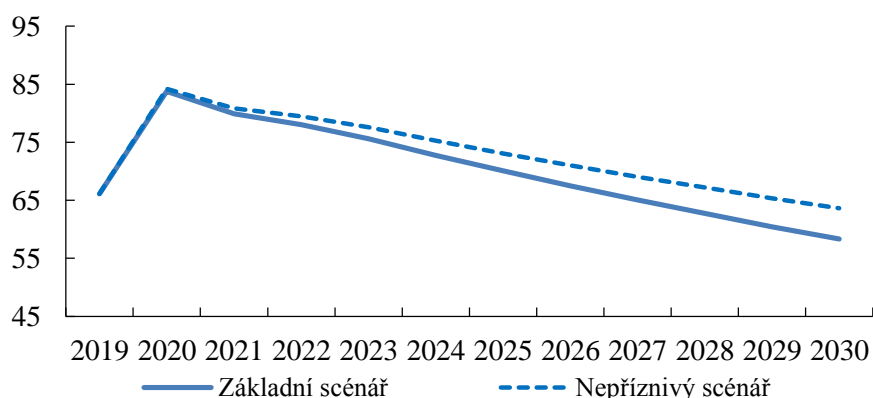
Podle prognózy Komise z jara 2020 se předpokládá, že se hrubý veřejný dluh z 66,1 % HDP v roce 2019 zvýší v roce 2020 na 83,7 % HDP.

Analýza udržitelnosti dluhu byla aktualizována v rámci prognózy Komise z jara 2020. Tato analýza potvrzuje, že navzdory rizikům zůstává dluhová situace ve Slovinsku ve střednědobém horizontu udržitelná, což zohledňuje významné zmírňující faktory (včetně profilu dluhu a historicky nízké úrovně úrokových sazeb). Přestože se pozice veřejného dluhu v důsledku krize COVID-19 zhoršila, očekává se zejména, že poměr dluhu k HDP v rámci základního scénáře bude ve střednědobém horizontu udržitelný (klesající)³.

² Doporučení Rady ze dne 13. července 2018 k národnímu programu reforem Slovinska na rok 2018 a stanovisko Rady k programu stability Slovinska z roku 2018 (Úř. věst. C 320, 10.9.2018, s. 103).

³ Základní scénář vychází z prognózy Komise z jara 2020. Po roce 2021 se předpokládá postupné přizpůsobení fiskální politiky v souladu s rámci EU pro hospodářskou a fiskální koordinaci a dohled. Růst reálného HDP se předpokládá na základě tzv. metodiky EPC/OGWG T+10. Za růstem reálného HDP stojí zejména jeho potenciální růst a vliv na něj má jakákoli zvažovaná dodatečná fiskální korekce (prostřednictvím fiskálního multiplikátoru). Předpokládá se, že inflace se bude postupně přibližovat 2 %. Předpoklady úrokových sazeb jsou stanoveny v souladu s očekávanými finančního trhu. Nepříznivý scénář předpokládá v porovnání se základním scénářem vyšší úrokové sazby (o 500 b. b.) a nižší růst HDP (o -0,5 p. b.) (po celé období projekcí).

Graf 1: Poměr hrubého veřejného dluhu k HDP, Slovinsko, % HDP



Zdroj: útvary Komise

4.5 Další faktory, na něž členský stát poukázal

Dne 12. května 2020 zaslaly slovinské orgány v souladu s čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 1467/97 dopis, v němž uvedly rozhodující faktory. Hlavní faktory, které tyto orgány uvedly, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech.

5. ZÁVĚRY

Podle programu stability z roku 2020 má schodek veřejných financí Slovinska v roce 2020 dosáhnout 8,1 % HDP, což je nad referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě, a nikoli na úrovni, která by se jí blížila. Plánované překročení referenční hodnoty je považováno za výjimečné a v současné době dočasné.

Hrubý veřejný dluh činil na konci roku 2019 66,1 % HDP, a převyšoval tak referenční hodnotu 60 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Slovinsko v roce 2019 splnilo doporučenou hodnotu pro snižování dluhu.

V souladu se Smlouvou a Paktem o stabilitě a růstu byly v této zprávě rovněž posouzeny rozhodující faktory.

Pokud jde o soulad s kritériem schodku v roce 2020, tyto rozhodující faktory však nelze v postupu vedoucím k rozhodnutí o existenci nadměrného schodku na základě kritéria schodku v případě Slovinska zohlednit, protože jak je stanoveno v čl. 2 odst. 4 nařízení (ES) č. 1467/97, poměr veřejného dluhu k HDP překračuje referenční hodnotu 60 % a nejsou splněny dvě současně platné podmínky, totiž že schodek veřejných financí zůstává blízko referenční hodnotě a její překročení je dočasné.

Celkově z analýzy vyplývá, že kritérium schodku stanovené ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/97 není splněno.